

Projektbeskrivelse: Anlæg af Omløbsstryg – Rakkeby Dambrug

Baggrund

AquaPri A/S har i 2008 fået miljøgodkendelse til at ombygge Rakkeby Dambrug til et tilnærmet modeldambrug.

Rakkeby Dambrug ligger ved Spang Å, som er et offentligt vandløb fra vejbroen ved Søndermøllevej til udløbet i Karby Vig i Limfjorden.

Dambruget er oprettet i henhold til Landvæsenskommissionskendelse af 8. oktober 1964. Ifølge kendelsen har dambruget ret til at indtage hele vandføringen fra Spang Å via et indløbsbygværk, som er indbygget i et stemmeværk i st. 175 umiddelbart opstrøms dambruget. Stemmeværket er registeret som en total spærring for fisk og vandløbsinsekter i Viborg Amts miljørapporter og i udkast til vandplan for oplandet til Limfjorden.

I forbindelse med ombygningen af dambruget er det nye vandindtag flyttet, så det nu ligger umiddelbart før dambrugets udløb i st. 435 og der er ikke længere brug for stemmeværket.

Stemmeværket er i 2009 blevet ombygget til et stryg; men Morsø Kommune har efter aftale med AquaPri A/S tilbudt at etablere et egentligt omløbstryg.

Spang Å er på den øvre og midterste del målsat, som et B1 vandløb (gyde- og opvækstvand for laksefisk). Den nedre del af strækningen før udløbet i Karby Vig er B2 målsat. Målsætningen opstrøms stemmeværket er ”biologisk” opfyldt (DVFI 5), hvorimod målsætningen nedstrøms ikke er opfyldt (DVFI 4). Sandsynligvis pga. påvirkning fra dambruget og spildevand fra Rakkeby.

Formål med projektet

Formålet er at sikre fri passage for fisk og vandløbsinsekter og dermed bl.a. fremme den naturlige reproduktion af fisk i Spang Å og det opstrømsliggende vandløb: Søndermølle Bæk.

Det nuværende vandløbstracé er reguleret både før og efter stemmeværket. Samtidig har vandløbet 2 stk. 90 graders sving, som ved normal vandføring kan give problemer i tilknytning til brinkerne, da vandløbet hurtigt kan erodere disse og forårsage brinkudskridninger. Derfor er formålet også, at ændre tracéet så det får et mere naturligt forløb, som resulterer i en mere naturlig og reduceret erosion af brinkerne.

Et stryg vurderes desuden at være den bedste og billigste løsningsmodel.

Projektbeskrivelse

Morsø Kommune og Rakkeby Dambrug er blevet enige om at etablere et omløbstryg på matrikel 2b Ejstrup Gde, Hvidbjerg tilhørende Aquapri Danmark A/S. En mindre del af projektet vil også berøre arealer, som ifølge matrikelkortet ligger på matr.nr. 14m, Rakkeby By, Rakkeby tilhørende Jens Svenningsen.

Omløbsstryget anlægges i et område, som tidligere har været anvendt til slamdepot. Ifølge driftslederens oplysninger findes desuden en del blåler på arealet, som kan forårsage ”plastiske brinker”. For at reducere erosionsrisikoen på brinkerne anlægges omløbsstryget som et nyt ca. 63 m langt S-formet vandløbsstracé på strækningen mellem st. 130 og st. 202, se vedlagte kortbilag i 1:400. Det nye stryg bliver således ca. 10 m kortere end den eksisterende strækning. Den regulativmæssige bundbredde på 80 cm fastholdes.

Stryget anlægges med et tilnærmet dobbeltprofil med anlæg 1:1. Profilen vil kunne sikre en strømrrende, der kan føre større vandmængder i perioder med kraftig vandføring samt sikre forskellige vandhastigheder til gavn for fisk og insekter i perioder med lav vandhastighed. Specielt i strygets sving/strømsider, pakkes disse med større sten for at forhindre erosion af brinkerne.

Den samlede højdeforskel udgør 101 cm, hvoraf stemmeværkets andel er 84 cm. Dette vil medføre et gennemsnitligt fald på 1,6 %, hvilket ligger indenfor anbefalingerne på 1-2 % for vandløbsstryg. Endelig udlægges 4-5 gydebanks samt større sten i brinkerne i stryget og det gamle forløb fyldes op med det opgravede materiale fra omløbsstryget.

Ved realisering af projektet vil Morsø Spildevand A/S blive kontaktet, for at få dem til at afsætte traceet for den eksisterende kloakledning, der findes på nordsiden af projektet.

Oversigt over de af projektet omfattende ejendomme

Matrikelnr.	Ejer
2b Ejstrup Gde., Hvidbjerg	Aquapri Denmark A/S, Durupvej 44, Glyngøre, 7870 Roslev
14m Rakkeby By, Rakkeby	Jens Svenningsen, Hovmøllevej 6, Rakkeby, 7960 Karby.

Tidsplan for arbejdets udførelse

Arbejdet forventes udført i perioden august 2011.

Overslag over anlægsudgifter

Fjernelse af stemmeværk		10.000,00
Gravning af omløbsstryg	16*650	10.400,00
Udlægning af sten	8*650	5.200,00
Sten mm.	5m ³	5.000,00
Gydegrus	MLF leverer og udlægger	UB
Maskinleje til udlægning af gydegrus	8*450	3600
Assistance fra Åmand	Morsø Kommune leverer	UB
I alt		34.200,00

Projektet udføres uden udgift for de berørte grundejere.

Fremtidig vedligeholdelse

Vedligeholdelsen af omløbsstryget vil indgå i de sædvanlige arbejder, som er fastlagt for den eksisterende strækning forbi dambruget i Regulativ for Spang Å.

Yderligere oplysninger

Morsø Lystfiskerforening v/Niels H. Larsen har indvilliget i, at foreningen udlægger gydegrus i stryget, med maskinel assistance fra kommunen.